

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

Borbála nap 2013

Útközben

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM), a Magyar Bányászati Szövetség (MBSZ), a Bánya- Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ), az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) közös szervezésében került sor 2013. december 4-én, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet II. emeleti dísztermében, az idei Borbála napi országos központi ünnepségre.

Az elnökségi asztalnál helyet foglalt Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter, Bencsik János az Országgyűlés GIB Energetikai Albizottság elnöke, Dr. Dorkota Lajos a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal elnöke, Dr. Tamaga Ferenc a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnökhelyettese, Palásthy György a Magyar Bányászati Szövetség elnöke, Rabi Ferenc a Bánya-, Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke, Dr. Nagy Lajos az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke, Dr. Szűcs Péter a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, Dr. Gácsi Zoltán a Miskolci Egyetem Anyagtudományi Kar dékánja, valamint Dr. Zoltay Ákos a Magyar Bányászati Szövetség ügyvezető főtítkára, az ünnepség levezetője.

Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter mondott ünnepi beszédet, majd felolvasták Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő, a Parlament alelnöke, a Szent Borbála érem miniszteri kitüntetést 1993-ban első ízben adományozó volt ágazati miniszter, levélben küldött jókívánságait.

A miniszteri kitüntetések átadása után Németh Lászlóné miniszter asszony részére az MBSZ, a BDSZ, és az OMBKE elnöke adta át Czákó Lajos faragó művész által készített „Szent Borbála a bányászok védőszentje” műalkotást.

Ezt követte a szakmai kitüntetések átadása, majd Dr. Kovács Ferenc a Miskolci Egyetem emeritus professzora kért szót a bányászati hagyományok ápolása, kulturális örökségeinek kincseinek megőrzése érdekében.

Az ünnepségen ezután – immár hagyományosan - Szt. Martin zenei műsora következett. Az állófogadáson pedig Palásthy György, az MBSZ elnöke mondott pohárköszöntőt.

A 2. oldalon Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter ünnepi beszédét közöljük.

A magyar szakszervezeti mozgalom kiemelkedő eseménye volt az MSZOSZ VIII. kongresszusa, mely felhatalmazást adott, hogy a három legnagyobb magyar szakszervezeti konföderáció, az Autonóm Szakszervezeti Szövetség, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma egy új minőségű, nyugdíjasokkal együtt több mint háromszázezer tagot tömörítő, szövetséget hozzon létre. Ez a szövetség, a Magyar Szakszervezeti Szövetség, megalakult, s a következő hónapok építkezési időszakában derül ki, hogy milyen módon tudja új minőségben megjeleníteni a magyar munkavállalók érdekeit. Azok érdekeit, akik munkájukból élnek, akik pénzért, jövedelemért dolgoznak, akik nem vagyonuk alapján boldogulnak, hanem minden nap vállalniuk kell a nehéz, esetenként a nem nyolc, hanem tíz-tizenkét órát is igénylő munkavégzést, hogy valahogy élni tudjanak. Nagyon fontosak a kiszámítható viszonyok, ezek - elsősorban ágazati szinten - kollektív szerződéses rendszereket jelentenek, s ha az ágazati kollektív szerződések lefedik majd a magyar munkavállalókat, tehát a hatvannégy tagszervezetből lesz nyolc-tíz erős szakszervezet, akkor teljes körű kiszámítható viszonyokról beszélhetünk, úgy, mint a korábbi európai tizenötök országaiban, ahol ez a természetes.

Ahhoz, hogy ezt a célt elérjünk, nagyon sok egyeztetésre, közös fellépésre lesz szükség. A munkáltatóknak is tudomásul kell venniük, hogy a szociális párbeszéd az alapja a munkaügyi kapcsolatoknak. Ha nincs meg a kompromisszumokra épülő megállapodás, akkor a szakszervezeteknek a nyomásgyakorlás eszköze marad. Ezért a BDSZ maximálisan támogatta és én, mint az Alapszabály-bizottság vezetője, igyekeztem úgy irányítani ezt a folyamatot, hogy szervezeties, strukturális és döntéshozatali mechanizmusban is meg tudjuk teremteni a jövő szakszervezeti szövetségét.

Ez a feladat vár ránk, a következő hónapokban, ipari szinten is. Az Ipari Szakszervezeti Szövetség megalakítása talán nehezebb lesz, sok szempontból, mint az országos szövetségé volt. Többféle és eltérő gyakorlatok alakultak ki a szakszervezetek között. A vasasnak, a vegyésznek, a nyomásznak, az építőnek, az élelmiszeriparban lévő húsos szakszervezetnek és másoknak a gyakorlata, a kialakult érdekérvényesítő mechanizmusai is mások. Ezt összehangolni, a vagyonok közötti átjárhatóságot megteremteni, a területi szervezeteket erőteljesen kiépíteni, nagy kihívás lesz. A jövő év novemberi BDSZ kongresszusig ezt a folyamatot eredményesen végig kell vinnünk. En bízom benne, hogy erős ipari szakszervezet is létrejön Magyarországon. Ezzel szervezeti felépítésben kialakulhat az a rendszer, ahol a munkahelyi szervezeteket területi szintről tudjuk támogatni, az országos ágazati törekvések mögé pedig egy nagyobb létszámú, erőteljes ipari nyomásgyakorlásra képes szakszervezeti struktúra építhető föl.

A BDSZ legfontosabb érdekvédelmi feladatai a bányabezárások következményeiből fakadtak. Szakszervezetünk folyamatosan jelezte, hogy annak ellenére, hogy a földalatti munkavállalók számára az ellátások változatlan formában megvannak, habár átmeneti bányászjáradékknak hívják a korábbi nyugdíjat, a 426-os új szabályozás, nem tartalmazta az átlagkereset-számítási kedvezményt, nem tartalmazta a külszínről nyugdíjba vonult harmadik csoportos bányászok problémáinak a megoldását, a szénpénz kérdését, azt hogy öt év után, a bányászok, minden más szakmától eltérően, egy év kordekvezményt igénybe vehettek. Ezekben az ügyekben demonstrációs nyomás is volt, egyeztetések voltak, szakmai háttéranyagokat adtunk és most a napokban dől el, hogy év végére a jelzett problémákban lesz-e megoldás a türelmetlenül várakozó néhány száz bányász kollégánk számára.

Ugyancsak feszítő probléma és a leginkább nehéz helyzetet teremtő az érintett bányászok számára, hogy a szén külféjtéses szakmai nyugdíjat eltörölték. A visontai és a bükkábrányi bányában dolgozó kollégák várják, hogy legyen megoldás számukra, mert hatvanöt évesen biztosan nem lehet a szén-külféjtéses érintett munkakörökben eredményesen dolgozni, s azokat a munkaköröket fizikálisan is bírni. Várhatóan ebben a szabályozásban év végéig kiderül, hogy lesz-e változás. A júniusban elindult intenzív egyeztetés egy átmeneti szabályozás lehetőségét vetítette elénk. A kormányzati szándékok alapján 181 fő, a BDSZ által készített változatban 387 fő, elhetett volna az átmeneti nyugdíjazási lehetőségekkel. Amennyiben ezekben nem sikerül előre lépni, s a szén-külféjtéses szakmai nyugdíjszabályozás nem változik, akció-sorozatba kezd szakszervezetünk. December, de elsősorban a jövő év első hónapjaiban, melynek külön felépített menete lesz. A korszerű gyűlékezés és feloszlás-típusú akcióktól, újságírói feladatoktól, demonstrációktól minden szakszervezeti nyomásgyakorló és figyelemfelhívó eszközt be fogunk vetni, amennyiben ebben a kérdésben a kormányzat nem változtatja meg a korábbi szabályozást. Úgy tapasztalom, hogy az aktív és a nyugdíjas bányásztársadalom szolidáris az érintett kollégákkal, s biztos vagyok benne, hogy ennek a hétszázötven embernek a sorsát illetően, sikerül megoldást találnunk.

Ez a szolidaritás – bízom benne – jellemző lesz a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetére, ez adja a szakszervezeti érdekérvényesítő erőnköt, s adja meg azt a közösségi háttérrel minden tisztségviselőnk munkájához, amely szükséges az eredményekhez.

Amennyiben 2014-ben is ez lesz a jellemző, akkor biztos vagyok benne, hogy a társadalmi elfogadottságunkat a szakmában továbbra is meg tudjuk őrizni, s úgy a könnyűiparban, mint a bányáiparban jelen leszünk, mint reprezentatív szakszervezetek.

Ennek reményében kívánok az Olvasóknak sikeres, boldog újesztendőt és jó szerencsét!

Rabi Ferenc,
a BDSZ elnöke

Megalakult a Magyar Szakszervezeti Szövetség

December 6-án délelőtt tartotta kongresszusát a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége, amelyen a küldöttek jóváhagyták az egyesüléshez szükséges dokumentumokat.

Délután ülésezett az Autonóm Szakszervezetek Szövetsége (ASZSZ), a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (MSZOSZ), és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZE) egyesülését kimondó, alakuló kongresszusa, amely döntésével hivatalossá tette a három konföderáció integrációját.

Ennek eredményeként, az ASZSZ, az MSZOSZ és a SZE, a Magyar Szakszervezeti Szövetség létrehozásával, Magyarország legnagyobb - mintegy 250 ezer taggal rendelkező - érdekvédelmi szervezetévé vált, amelynek célja a hatékonyabb munkavállalói érdekképviselet – hangsúlyozták az egyesülő konföderációk vezetői.

Pataky Péter, az MSZOSZ elnöke megnyitó beszédében kiemelte: az új szövetség egyszerre tömöríti a legtöbb közszférában, közszolgáltatásban és a legtöbb versenyszférában dolgozó tagot.

Az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) főtítkára, Bernadette Ségol az

ETUC 85 nemzeti konföderációja és 10 ágazati szervezete nevében üdvözölte az egyesülést. Hangsúlyozta: az egyesülés kedvező a tagoknak, és az egész szakszervezeti mozgalom számára is, „mert a ti egységetek a ti erőtök, és a ti erőtök növeli az egész szakszervezeti mozgalom erejét”.

A kongresszus megválasztotta a szö-

vetség tisztségviselőit. A Magyar Szakszervezeti Szövetség elnöke Pataky Péter (MSZOSZ), alelnöke Székely Tamás (ASZSZ) és Varga László (SZE), Rajcsányiné dr. Gróf Gabriella (MSZOSZ) a GEB elnöke lett.

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke tagja lett az MSZSZ 18 tagú elnökségének.

(Programnyilatkozat a 3. oldalon)

Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Jó napot kívánok! Örömmel teszek eleget ismét, megtisztelő meghívásuknak, a bányászszakma ünnepe, Szent Borbála napjának alkalmából. Engedjék meg, hogy ez alkalommal külön köszöntsem a megalakításának éppen századik évfordulóját ünnepelő bányaiipari dolgozók szakszervezetét.

A bányászat egyidős az emberiség történetével. Jelentősége óriási és elválaszthatatlan a technikai fejlődéstől. A bányászokkal és a bányászattal kapcsolatban az embereknek, évszázadok óta, két dolog jut az eszébe: a csapatmunka és a veszély. A bányász munka nagy körülmények között, egymás munkájára való maximális odafigyelést igényel. A komoly egészségügyi kockázatokkal járó munka pedig még ma is veszélyes. A legmagasabb fokú biztonsági kritériumok betartását igényli mindenkitől.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A 2013-as év vége felé most már visszatekinthetünk egy picit ennek az évnak az eredményeire, az ebben az esztendőben történt eseményekre. Elmondhatjuk, hogy a szén és a lignitet illetően a mindenkori erőműi igényeknek megfelelő mennyiség került kitermelésre. El kell, hogy mondjam azt is, hogy a nemzeti energiastratégiában, s az ennek az alapján elkészült Ásványvagyon-gazdálkodási Cselekvési Tervben a várható intézkedéseink között célul tűztük ki a hazai mélyművelésű szénbányák megnyitási lehetőségének vizsgálatát. Ez azt jelenti tehát, hogy a szénkitermelés bővítését, a magyarországi szénbányászat újraindítását, támogatja a kormányzat.

A mai nap aktualitásáról is hadd mondjak egy gondolatot. A Minisztérium a Borsod Abaúj Zemplén megyei önkormányzat és a bányász szakmai szervezetek egy megállapodást fognak aláírni a borsodi szénbányászati klaszter létrehozására. Ennek az együttműködésnek is az a célja, hogy közös lépéseket tegyünk a szénbányák újbóli megnyitása és fejlesztése terén.

A szénhasznosításban számos új lehetőség bontakozik ki világszerte. Olyanok, amelyek az egyre magasabb környezetvédelmi előírásoknak, követelményeknek is meg tudnak felelni. Ezek közül külön kiemelandó az úgynevezett tisztaszén-technológia, amely az erőműi ellátást a környezet kíméletével tudja bizto-

sítani. A hazai szénbányászat újraindításához kapcsolódóan ígéretes az alacsony széndioxid kibocsátású tisztaszén-technológiákra alapuló program.

Magyarország kőolaj é földgázfüggősége – az elmúlt tíz év alatt – jelentősen megnövekedett. Magyarország energiaellátása, nagyon jelentős részben importált energiaforrásokra épül. Ezen belül pedig – különösen a földgáz esetében – igen jelentős az egyoldalú függőségünk. Az energiaellátás biztonsága tehát nemzetbiztonsági kérdésnek tekinthető. Az energiaimport csökkentése pedig az ország legfontosabb energiapolitikai céljai között szerepel. Ennek érdekében tehát, hogy a függőséget csökkenteni, valamint a hazai kitermelést, szénhidrogén felhasználást növelni tudjuk, a kutatás-fejlesztést fel kell gyorsítani. Ennek a folyamatos kutatásnak köszönhetően esély van ma még, a nem ismert kőolaj és földgáz-lelőhelyek felfedezésére az ország egész területén. Ezen cél érdekében a szénhidrogén-bányászat és a geotermikus energiafelhasználás területén megtörtént az első forduló koncessziós pályázat. A szénhidrogén koncessziók esetében négy, a megújított koncessziók esetében pedig

kettő pályázat érkezett, melyek kiértékelésén jelenleg is dolgozunk. Azt azért látjuk, hogy a befektetői érdeklődés és a résztvevőktől érkezett visszajelzések visszaigazolják azt a szakmai álláspontot, mi szerint a koncessziós rendszer összhangban áll a nemzetközi iparági gyakorlattal.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ezután a rövid összefoglaló után szeretném megosztani önökkel az ágazat jövője szempontjából fontos új kormányzati célkitűzéseket. A hazai és európai uniós energiapolitika hármas célrendszert határozott meg: ellátásbiztonság, fenntarthatóság, versenyképesség. Ezek

figyelembe vételével az ásványgazdálkodás és hasznosítás területén a következők élveznek elsőbbséget:

A felelős állami ásványvagyon gazdálkodás fenntartása, nyilvántartásának fejlesztése és gondozása. Ennek érdekében el kell készíteni az ásványvagyon készletek újraértékelésén nyugvó ásványvagyon gazdálkodási stratégiánkat. Az arra épülő kormányrendeleteket ki kell dolgoznunk, amely nyilvánvalóan a bányatörvény felhatalmazása alapján készül majd el.

A hazai ásvány-potenciál hasznosítása érdekében szükséges a klíma és környezetvédelmi feltételeknek minden szempontból megfelelő technológiák kutatása, illetve azt követően azoknak kísérleti bevezetése. Fontos minden olyan kezdeményezés támogatása, amely a hazai gazdaságot erősíteni, az iparfejlesztési lehetőségeket segíteni tudja. Alapelvként beszélhetünk arról is, hogy a kormány a hazai erőforrásokra támaszkodva próbálja meg és kívánja növelni az energiaellátás biztonságát, tehát az energiahordozó ásványi nyersanyagok hasznosításával kívánjuk elérni importfüggőségünk csökkentését.

Még egy terület, amiről feltétlenül szót kell ejteni. Az építőipari ásványok bányászata jelentősen megsínylette az európai gazdaságot. Megsínylette azt, hogy a nagy autópálya-építések korszaka lezárult. Ugyanakkor viszont az építőipari termelés fellendülőben van. Az idén nyolc százalékkal növekedett a múlt év azonos időszakához képest. S mint bizonyára a hírekből önök is értesülhettek, napi szinten a kormány számos közösségi építkezést szolgáló programot hirdetett meg, indított el.

Elmondhatom önöknek, hogy a mostani kormány határozott célja az ágazat megerősítése. A bányászati dolgozók megbecsülése, a tradicionális szakmakultúra megújítása és továbbvitele. A gazdasági növekedés, az alacsonyan tartott költségvetési hiánycél, illetve a következő költségvetési ciklusra kiharcolt jobb pozíciók megfelelő keretrendszert adnak ahhoz, hogy a bányászat fejlesztésén tudjunk gondolkodni, illetve azt el tudjuk indítani.

A mai ünnep tiszteletére és bízva abban, hogy az ágazat jelentősége felértékelődik, szeretnék az önök köszöntésével búcsúzni: Jó szerencsét!

Kitüntetettjeink

**Szt. Borbála napi országos központi ünnepség
2013. december 4.**

„Borbála Érem” kitüntetésben részesült lelkiismeretes bányászattal kapcsolatos tevékenységéért:

Adamik István a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta bányá bányatechnológusa. Czémán Miklós a Bányavagyonhasznosító Nonprofit Közhasznú Kft. ügyvezető igazgatója. Ifj. Dörömbözy Béla egyéni vállalkozó. Dr. Fancsik Tamás a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet igazgatója. Haudek János a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányászati vállalkozás vezetője. Kiss Károly a MOL Nyrt. Kutatási projekt vezetője. Jávori Géza a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal bányafelügyeleti főmérnöke. Molnár János a MECSEKÉRC Zrt. vezérigazgatója. Németh Mária a Magyar Horizont Energia Kft. pénzügyi konzultánsa. Puskás András a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányászati vállalkozás szállítás felügyelője. Tóth István a Mátrai Erőmű Zrt. Bükksábrányi Bányászati vállalkozás vezetője. Török Károly a MOL Nyrt. Nyugati Régió FF&EBK vezetője. Varjú-Majzik Péter a CEMEX Hungaria Kft. bányászati és beton üzletág igazgatója. Vasas Mihály a BDSZ Tatabányai Szövetség elnöke. Dr. Vojuczki Péter az AUROMA Kft. igazgatója.

„Borbála Érem” kitüntetésben

részesült lelkiismeretes kohászattal kapcsolatos tevékenységéért:

Horváth Csaba a Csepeli Fém Bt. műszaki szakértője. Dr. Lukács Péter az ISD Dunaferr Zrt. stratégiai műszaki vezérigazgató-helyettese. Pivarsci László az L-Duplex Pívó Kft. ügyvezetője. Dr. Réger Mihály az Óbudai Egyetem Anyagtudományi és Gyártástechnológiai Intézet tudományos rektor-helyettese, egyetemi tanára. „Magyar Bányászatiért” emlékérem kitüntetésben részesült:

Dr. Esztó Péter a rendszerváltást követő bányászati jogszabályalkotást előkészítő Magyar Bányászati Hivatal - több ciklusban sikeresen tevékenykedő - volt elnöke, a Magyar Bányászati Szövetség Jogi bizottságának tagja, 70. születésnapja évében kiemelkedő szakmai életútja elismeréseként.

Jászai Sándor a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke a bányafelügyelet irányításában végzett lelkiismeretes tevékenysége elismeréséül.

„Magyar Bányászatiért” jubileumi plakett kitüntetésben részesült:

A hazai bányászatban, a bányászati anyagellátásban METAL-CARBON Kft. a vállalkozás alapításának 60. évfordulója alkalmából. A kitüntetést átvette: Dr. Szirtes László ügyvezető igazgató.

Az alakuló kongresszus programnyilatkozata

A XXI. század a korábban megszokottól eltérő társadalmi, gazdasági, érdekvédelmi és érdekképviselési kihívásaira válaszol, és a munkavállalói érdekvédelmet szolgáló szakszervezeti munka hatékonyságának növelése érdekében az Autonóm Szakszervezetek Szövetsége, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma létrehozta a Magyar Szakszervezeti Szövetséget. Ezzel a szövetséggel a három konföderáció a mai magyar szakszervezeti mozgalom legtöbb szervezett munkavállalóját tömörítő szakszervezeti szövetségét hozza létre.

Az új szervezet, és ezzel a három jelenlegi alapító építkező folyamat során megvalósuló teljes egyesülése, nemcsak felelősséget, de komoly kötelezettséget is jelent. Kiemelt kötelezettségünk a szakszervezeti tagság, a teljes munkavállalói kör, beleértve a verseny- és közszféra, a köztisztviselők, a közalkalmazottak, a fegyveres és rendvédelmi szervezetek tagjai, a munkájukat elvesztők, a megváltozott munkaképességűek, a tanulók és a nyugdíjasok érdekében képviseléstől a széthullóban lévő civil társadalom, a demokratikus Magyarország erősítése.

Összefogásunk olyan határozottan vállalt alapértékeken nyugszik, mint a szolidaritás, az esélyegyenlőség, a demokrácia, a hazafiság, az európaiság, a jogállamiság, a pártsemlegesség. A szövetséget alapító három konföderáció és azok tagszervezetei vallják és vállalják ezeknek az értékeknek a betartását. Hisszük, hogy ezen értékek alapján lehet csak a modern, XXI. századi Magyarországot felépíteni. Szövetségi politikánkat az Európai Uniót alkotó demokratikus országok közös értékrendjének és céljainak figyelembevételével alakítjuk, nem megfélemlítve a nemzeti történelmi hagyományaink tiszteletéről. Olyan Magyarországot akarunk, amely a polgári demokratikus viszonyok között a magántulajdon és a vállalkozás szabadságát tiszteletben tartva, képes olyan társadalmi- és szociális párbeszéd kialakítására, működtetésére, - ahol szükséges - jogszabályi garantálására, amellyel a munkavállalók, a társadalom legszelebb rétegei - pillanatnyi helyzetüktől függetlenül is - részesévé válnak az elért eredményeknek.

Ezért a Magyar Szakszervezeti Szövetség minőségileg más kapcsolatrendszer akar létrehozni a hatalmi ágakkal, a kormánnyal, a munkáltatókkal és a civil Magyarországgal. Erre nemcsak szervezetünk nagysága, hanem társadalmi beágyazottságunk is jogosít minket. Azt gondoljuk, nem állunk egyedül a világban, vannak partnereink, akiket együttműködést kérve szólítunk meg, és tagszervezeteinket keresztül készítjük a kapcsolatrendszer folyamatos bővítésére, újabb és újabb, társadalmi csoportok megszólítására.

Létrehozott szakszervezeti szövetségünk az önkéntesség elve alapján épül fel. Ennek kell érvényesülnie a munka világa körében és tagszakszervezeteink munkájában. Ennek érdekében a Magyar Szakszervezeti Szövetség - a szerveződés szabadságát, a tagszervezetek, ágazatok önállóságát tiszteletben tartva - olyan belső együttműködést alakít ki, amely biztosítéka lesz a hatékony érdekérvényesítésnek. Hisszük, hogy a tagok érdekei egyértelműen megjelennek az érdekképviselési rendszer ágazati szervezeteiben. A Magyar Szakszervezeti Szövetség feladata az ágazati tagszervezetek belső integrációjának további erősítése, napi munkájának támogatása.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség megkülönböztetés nélkül képviseli a köz- és a versenyszférában dolgozók érdekeit. Az eddigieknél hatékonyabban kívánunk dolgozni, ezáltal a két nagy csoport akaratát, szándékait harmoni-

záva és felerősítve jelenítjük meg az érdekeket. Így képesek leszünk a párbeszéd jelenleg létező fórumaiban a közös érdekek összehangolt képviselésére, az eredményes és széles körű belső együttműködésre. Ugyanakkor fontosnak tartjuk annak kinyilvánítását, hogy a makrosztintú szociális párbeszéd teljes körűvé tételét elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk. Ennek megvalósításáról - a reprezentativitás közösen kialakított kritériumait figyelembe véve - valamennyi munkáltatói-, munkavállalói érdekképviselési szerv és a kormány részvételével kívánunk egyeztetni.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség a hazai érdekképviselési rendszerben az erős és meghatározó jelenlétre törekszik. Ennek megfelelően hatékony szakértői háttérrel, érzékelhető helyi, területi és nemzetközi jelenlétet biztosít a tagszakszervezeteknek, ezen keresztül azok tagságának, a magyar munkavállalóknak.

Azt akarjuk együttesen elérni, hogy a Magyar Szakszervezeti Szövetség intenzíven szolgálja a tagszakszervezetek igényeit, és ennek során a tagszakszervezetek a saját tagságukkal közvetlenül éreztesni tudják az új szervezet elölényeit és hatékonyságát. Mindezek érdekében a Magyar Szakszervezeti Szövetség kiépít egy egységes oktatási- és képzési-, valamint információs rendszert, továbbá kialakít a szövetséghez szakosított és színvonalas működéséhez nélkülözhetetlen szakszervezeti kutatóközpontot.

A szakszervezeti mozgalom soha sem volt elutasító azokkal szemben, akik (még) nem a szakszervezeti mozgalom kötelékét választották, mert alapvetően hiszünk a szolidaritás eszméjében. Így hát azokon is segítenünk kell, akik nem tudnak, nem mernek csatlakozni hozzánk. Számukra utat kell nyitni a szakszervezet felé, olyan utakat amelyek, ha kell, megvédik őket a munkáltatói retorzióktól. Annak érdekében, hogy azok között is új tagokra találjunk, akik még nem vállalják céljainkat, meg kell mutatnunk érdekvédelmi munkánk

lényegét, hogy miben tudunk segíteni a dolgozóknak.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség elsődleges feladatának tekinti, hogy segítse a tagszakszervezetek tagságának növekedését. Sokkal több embert kell meggyőzni arról, hogy merje vállalni a velünk való közösséget, vállalja a szakszervezeti tagságot, még akkor is, ha ezt a munkahelyén nem nézik jó szemmel. A kiszolgáltatottság falainak ledöntése ott kezdődik, ahol nyújtják és elfogadják a védelmet kínáló kezét, és minden munkavállaló, érzi, érezheti, nincsen egyedül. Ennek érdekében a szövetség megújítja kommunikációs eszközeit és módszereit.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség nyitott a munkavállalók minden érdekvédelmi szervezete, és minden szövetsége iránt. Várja soraiba Magyarországon valamennyi szakszervezetét. Készek vagyunk minden szakszervezettel az együttműködésre. Érdekvédelmi közösségünk nem a megosztás, hanem a szakszervezeti és ezen keresztül a társadalmi szolidaritás növelése érdekében jön létre.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség érdekvédelmi, érdekképviselési tevékenysége során kész kölcsönösen elvonások kompromisszumokat is magában foglaló megállapodásokat kötni a munkaadói szervezetekkel, a mindenkori kormánnyal, a társadalom minden legitim szereplőjével.

Érdekeink védelméért képesek vagyunk együttműködni minden politikai és társadalmi szereplővel, aki elfogadja a demokrácia szabályait, és nem lép fel kirekesztően másokkal szemben.

A mai Magyarország elvesztette lendületét. Megállt a gazdaság növekedése, a társadalom fejlődése. Az elmúlt évtizedek hibáinak köszönhetően olyan értékek vesztek el, amelyek a rendszer-váltáskor még a térség meghatározó szereplőjévé emeltek minket. Csökkent a társadalmi szolidaritás, nőtt a kiszolgáltatottság.

Mi olyan Magyarországot akarunk, ahol a kizsákmányolás megszűntetése

társadalmi minimum. Csak akkor lehet erős és fejlődőképes egy ország, ha a legkisebb közösségekben is megtalálható az egymás iránti odafigyelés, a közös érdekeinkért való fellépés igénye.

Mi olyan Magyarországot akarunk, ahol a közösségeket a hatalom nem szétveri, hanem a társadalom sokszínűségét is figyelembe véve segíti, támogatja, mert közösségek nélkül a társadalom önvédelmi képessége kerül veszélybe. A megmaradt és szolidaritásra épülő közösségek közül a legnagyobb a szakszervezeti mozgalom. Ezért nagy a felelősségünk, és ezzel együtt kötelességünk, hogy a társadalom immunrendszerét felélesszük, és ebben együttműködő társakat találjunk, a velünk azonos értékeket valló partnereket segítsük.

Mi olyan Magyarországot akarunk, ahol nem kiváltság, ha a gazdaság növekedéséből a dolgozók is részesülnek. Mi ugyanis tudjuk, hogy a fejlődés a dolgozó ember nélkül nem jöhet létre. Ehhez pedig a dolgozók megbecsülése és nem megazása kell. Nem lehet erős országot építeni úgy, hogy a politika mestersegesen szétszakítja azt. Elfogadhatatlan a gazdaság és a közszféra szembeállítás, a jövedelmek közötti aránytalanság, a gazdagoknak kedvező állami elvonási rendszer, a szegényeket a mélybe taszító szociális ellátórendszer, amely követel, de méltánytalanul és aránytalanul ad.

Mi olyan Magyarországot akarunk, ahol közösen tervezzük jövőnket, és együtt közösen dolgozunk annak megvalósításáért. Ahol nem politikai kurzusok, vagy átmeneti kalandorok írják meg unokáink jövőjét is. Tudjuk és érezzük annak felelősségét, hogy ezért tennünk kell. A Magyar Szakszervezeti Szövetség rendelkezik azzal a szellemi háttérrel, tapasztalattal, hogy részt vegyen abban a társadalmi vitában, amely a minket - és úgy gondoljuk, hogy a teljes társadalmat is - érintő legfontosabb kérdésekről szól:

- a jövedelmek felzárkóztatásáról, a dolgozói szegénység felszámolásáról;
- az életképtelen nyugdíjrendszer átalakításáról, hosszú távú kiszámíthatósá-

gának megteremtéséről, a nyugdíjasok szociális helyzetéről;

- a nehéz helyzetben lévő társadalmi felzárkóztatásáról;
- a munkaerőpiacról önhibájukon kívül kizsákmányolt munkások támogatásáról;
- a dolgozók valódi jogainak nem csak jogszabályokban való megteremtéséről;
- a gazdasági növekedéshez és egyben a foglalkoztatottság bővüléséhez szükséges politikai-gazdasági rendszer megteremtéséről;
- a fejlődést támogató oktatási, szakképzési rendszer kiépítéséről, az ifjúság jövőjéről;
- a lehetőségeket, a szükségleteket is figyelembe véve működő szociális- és egészségügyi rendszerről;
- az ország fenntartható fejlődésének megteremtéséről.

Feladatunknak tekintjük, hogy kikényszerítsük a pártokból, végre azzal foglalkozzanak, ami Magyarország, és nem a hatalom megszerzése, megtartása szempontjából fontos.

A Magyar Szakszervezeti Szövetséget, mint Magyarország legnagyobb szakszervezeti tömörülését képesnek tartjuk arra, hogy megnyissa a magyar szakszervezeti mozgalom XXI. századi fejezetét.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség vállalja a több mint másfél évszázados magyar szakszervezeti mozgalom szellemi örökségét, beleértve a három alapító - az Autonóm Szakszervezetek Szövetsége, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége és a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma - önálló történetének közös kincsünket jelentő értékeit, korábbi érdekvédelmi, érdekképviselési munkájukat. Az új szövetséget létrehozó kongresszus az elfogadott dokumentumokkal, így a jelen programnyilatkozattal sem lezár, hanem újtárra indítja a modern Magyarország kialakításához szerintünk nélkülözhetetlen korszerű és egységes munkavállalói érdekszövetség megvalósítását.

ÖSSZEFOGÁS-EGYSÉG-SZOLIDARITÁS

Szalayné Pásztor Gabriella

1942 – 2013

Megdöbbenéssel fogadtuk a hírt, hogy Szalayné Pásztor Gabriella, a BDSZ volt alelnöke, tragikus hirtelenséggel eltávozott közülünk.

Korán bekapcsolódott az ifjúsági mozgalomba, s aktivitása, lendülete, rátermettsége egészen a csúcsig repítette. Aztán a Munkaügyi Minisztériumban humánpolitikai kérdésekkel foglalkozott, majd 1990. augusztus 1-vel került a Bányászszakszervezet apparátusába. Kezdetben a Gazdaságpolitikai Kabinet vezetőjeként tevékenykedett, majd a BDSZ szövetségi tanácsa ügyvezető alelnökké választotta. Ezt követően két teljes cikluson keresztül látta el az alelnöki teendőket. Megalakulásától kezdve, öt éven keresztül volt a BDSZ önszervező pénztárának igazgató tanácsi elnöke. 2003. május 1-vel ment nyugdíjba.

Egyedülként – addig példa nélküli módon – választották a szakszervezet első női alelnökévé.

Politikusból lett bányász. Nem rendelkezett bányász gyökerekkel, képzettsége, előléte sem utalt arra, hogy kötődne az ősi szakmakultúrához. Az a tekintély, amit kivívt magának, szívósságának, következetességének, s választott hivatása iránti alázatának köszönhető. A szakszervezetben töltött évei a bányászszakma szakértőjévé tették, ha nem is a vágatok, tárók, aknák, légvágatok, szalagok, fűrőtornyok

szakértőjévé, de minden idegszállal érezte és tudta, mi a bányászat. Együtt élt a szakmával! Szociális, munkaügyi, „emberügyi”, humánpolitikai kérdésekben volt elsősorban otthon.

A „hagyományos” szakszervezetek számára – s ilyen volt a BDSZ is! – nehéz időszakban, a rendszerváltás idején került a bányász érdekképviselet vezetői közé. Akkor, amikor éppen olyan típusú vezetőkre volt szükség, mint amilyen ő. Határozott, elkötelezett, nagy munkabírási emberre.

„Büszke vagyok arra, hogy ebben a szervezetben dolgozhatok” – mondta egy Bányamunkásnak adott interjújában. Büszke volt arra is,

hogy hat éven keresztül olyan nagyformátumú, karizmatikus ember vezetése alatt szolgálhatta alelnökként a szakszervezetet, mint amilyen Schalkhammer Antal volt. Amikor az elnök meghalt, úgy érezte, hogy legfőbb támaszát, segítőjét veszítette el.

- Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy állapota válságos, s egyre kevesebb a remény, szembesülnöm kellett azzal, hogy talán nélküle kell tovább léteznünk – nyilatkozta a Tóniról szóló könyvben. Ám a főnöke halála annyira megrendítette – nem sokkal előtte veszítette el férjét is –, hogy úgy érezte, egészségileg nem tud száz százalékos teljesítményt nyújtani, ezért a nyugdíjat választotta.

Nem szakított ezután sem volt munkahelyével. Időnként meglátogatta volt kollégáit, lehetősége szerint részt vett a rendezvényeken, tájékozódott, minden érdekelt, ami a bányászszakszervezettel kapcsolatos.

A BDSZ megalakulása centenáriuma központi ünnepségén még jókedvűen emlékezett vissza az apparátusban töltött aktív éveire, együtt idéztük fel a közös emlékeket, s a rá jellemző dinamizmussal terelgette össze egy fotó erejéig a BDSZ még élő, egykori vezetőit. Ma pedig már ő is hiányozna erről a felvételtől.

Nyugodj békében, Alelnök asszony!

Koszorúzás

Egy bizonyos életkor után mindenkinek van olyan halottja, akire nap-mint nap, vagy néha-néha gondol. November első napjaiban olyan emberekre is emlékezünk, akik tényleg csak ezeken a napokon jutnak eszünkbe. Van olyan, akinek elmegyünk a sírjához és van olyan, akinek nem is tudjuk, hol van a nyughelye.

Minden évben egy ünnepség keretében emlékezünk azokra a bórpari mártírokra, akik életüket adták azért, hogy a későbbi nemzedék békében, szabadon élhessen. Van egy emléktábla a BDSZ-hez tartozó bórösök régi székházának falán, ahová azok neve van bevéve, akikről tudtuk ezeket a tényeket. Van még két-három hozzátartozó, aki értékeli szakszervezetünk ez irányú tevékenységét. Időnként a Népszava valamelyik munkatársa is eljön, hiszen Mónus Illés-volt főszerkesztőjük- neve is szerepel a

márványon, mert Ő is bórösként kezdte dolgozó éveit.

Az ünnepség második felében egy kis vendéglátás mellett a részt vevők-a Bórös tagozat tisztségviselői- azokat tisztelik meg és ünneplik, akik sokat tesznek dolgozó társaikért, és a mai nehéz helyzetben is helyt állnak.

Szerencsére nem az életüket, de sok áldozatot kell hozniuk.

Szakszervezeti munkájukért bór plakett kitüntetésben részesült: Balogh Ferencné Mezőtúrról, Nagy Jánosné és Vadász Jánosné, mindketten Szekszárdról, Petrovics díjban Toller Lászlóné pécsi tisztségviselőnk részesült.

Évente egyszer összegyűjünk a régi székházban és így búcsúzzunk egymástól: jövőre veletek ugyanitt!

- cs -

Oly korban éltem én...

Emlékezés a karancslejtősi ellenállásra

Most novemberben volt hatvankilenc esztendeje a karancslejtősi bányász ellenállásnak. Mint évről - évre mindig, sokan eljöttek emlékezni.

Közösen gyújtott mécses

A háború már a végéhez közeledett és a bányászoknak elegendő lett a vérontásból, a gyötrelmekből. Nem tettek eleget a bevonulási parancsnak, megtagadták a hadimunkát. Mintegy háromszázan leszálltak a bányába, megszervezték az ellenállást, hogy megmentsék a számukra munkát, megélhetést biztosító bányájukat. A megszálló németek és a magyar csendőrok túlreje azonban arra kényszerítette a bányászokat, hogy feljöjjenek a mélyből. Közülük hármat még a helyszínen kivégezték. Salgótarjánban, a katonai lakatnyá udvarán további négynek is ez lett a sorsa. Hiába kintózták, vallatták őket, nem árulták el az ellenállás bányából kitörő, bujdosló vezetőit.

Mindezekre Sulyok Oszkár Jánosné, Karancsalja polgármestere emlékezett ott, ahol a feljövő bányászokat kivégezték, s ahol most az emlékmű márványlapján valamennyi mártír neve fénylik. Tiszteletükre Páles Lajossal, a karancslejtősi ellenállás hiteles történetét megörökítő szemtanúval és Monostori János, az ellenállás katonai vezetőjének unokáival közösen gyújtottak mécses.

Emberek maradtak

A bányászok feledhetetlen bátor tetteről, s az ellenállás mártírjainak emlékeztéről szólt Rabi Ferenc, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke is. Jöttek Etesről, Rau - aknáról, Karancsaljáról, Baglyasaljáról apák és fiúk, mert összehozta őket a közös sors. Jöttek, mert az ordas időkben is emberek maradtak. Mint azok is, akik segítettek, bújtatták az ellenállás vezetőit. Az életben vannak olyan helyzetek, amikor felelősséggel dönteni

Sulyok Oszkár Jánosné, Páles Lajos és Bella Zsuzsanna az ellenállókól készült kép előtt

Rabi Ferenc az ellenállók emléke előtt

kell és a bányászok döntöttek, jóllehet tudták, hogy az életüket kockáztatják. Mert a hatalom, összefogva a megszállókkal, kegyetlenül megtorolta az ellenállást. Ahogy Teplán Sándorné Radnóti

szavait tolmácsolta: Oly korban éltem én a földön./ mikor az ember úgy elaljasult, / hogy önként, kéjjel ölt, nemcsak parancsra...

A hagyományokat őrző Radnóti - díja-

sok nógrádi csoportja időkapcsolat helyezett el az emlékműnél, benne dokumentumok az ellenállás korabeli eseményeiről és a hagyománnyá nemesedett megemlékezésekről. Üzenetnek szánták ezt a felnővekvő nemzedéknek. Ezt követően koszorút helyeztek az emlékműre Karancsalja önkormányzata, a bányászszakszervezet Karancs völgyi alapszervezete, a BDSZ és bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottsága, a szakszervezet megyében tevékenykedő alapszervezetei, a Radnóti díjasok és a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Nógrád Megyei Szervezetének képviselője, az MSZP, a Munkáspárt, a Munkáspárt 2006 megyei szervezeteinek képviselői.

Festmény a falon

A megemlékezés részeként a bányászellenállásnak emléket állító festményt, - Bella Zsuzsanna alkotását - leplezték le Karancsalján, a polgármesteri hivatal kultúrtermében. Rabi Ferenc avató beszédében elmondta, korábban egy névtelen bányászfestő már megfestette Karancslejtős drámai történetét. A képek azonban nyoma veszett. Jogos kérdés volt, hogy újra örökséské meg a bányászok hősi tetterét. Bella Zsuzsanna, a Salgótarjánban élő, MSZOSZ - díjas festő drámai alkotása méltó emléket állít az ellenállás hőseinek. „Megmutatja” a gyermeküket magukhoz szorító, férjükre váró riadt asszonyokat, a bányából kijött szorongó bányászokat, amint maguk is átélik társaik kivégzését. S ott van a képen az is, hogyan fogják vissza a bányászok a fiút, aki meglőtt apja támogatására indulna.

Befejezésül Rákó József, a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottságának elnöke Pál Gyula, Karancsalja elhunyt polgármesterének érdemeit méltatta. Többek között elmondotta, munkája természetes részének tartotta a bányász-hagyományok őrzését, ápolását.

- vg -

Ünnepélyes tanévnyitó

2013. szeptember 6-án tartotta a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar Nyilvános Ünnepi Kari Tanácsülés keretében a 2013/2014-es tanévnyitóját.

(Jóllehet az esemény óta bő negyedév telt el - a centenáriumi anyagok miatt a híradás kimaradt a szeptemberi számból -, az ott elhangzott információk még mindig közérdeklődésre tarthatnak számot, ezért az eseményről írt cikket most lekölöljük. - A szerk.)

A felvett hallgatók eskütétele, majd a dékáni kézfogás után Prof. Dr. Szűcs Péter, a Kar dékánja tartotta meg ünnepi beszédét.

A 2013/2014-es tanévben sikeres felvételi eljárás keretében BSc: a Műszaki Földtudományi alapszakra 104 fő, a Környezetmérnöki alapszakra 18 fő, a Földrajz alapszakra 30 fő.

MSC: a Földtudományi mérnöki mesterszakra 11 fő az Előkészítés-technikai mérnöki mesterszakra 8 fő, a Hidrogeológus mérnöki mesterszakra 14 fő, az Olaj- és Gázmérnöki mesterszakra 22 fő, az MS cin Petroleum Engineering 3 fő. Levelező: a Bánya-és Geotechnikai mérnöki mesterszakra 10 fő, a Hidrogeológus mérnöki mesterszakra 10 fő nyert felvételt.

Beszédében többek között kiemelte, hogy „tárgyalásokat folytatunk a MOL cégcsoporttal és a Földgázszállítási ZRT-vel annak érdekében, hogy egy részben ipari finanszírozású MOL tanszéket hozunk létre széleskörű olajipari oktatási tevékenységünk továbbfejlesztése végett. Emellett a korábbiaknál is szorosabbá kívánjuk fogni a szakmai együttműködést a Magyar Geofizikai és Földtani Intézettel.”

2013-ban a Kari Tanács döntése alapján a Kar emlékművét Podányi Tibor a BKL Bányászat felelős főszerkesztője vehette át.

Ezt követően Bányásznapi megemlékezésre került sor, a tanévnyitó a Bányászhimnusz elhangzásával ért véget.

Dr. Horn János

Munkásellenes törvények

Egymásután gyártják a törvényeket, amelyek azokat a kevés szabadságokat is elkobozzák, amelyeket a munkások eddig élveztek. Megalkották nemrég a csavargókról szóló törvényt, amelynek alapján toloncolni és bebörtönözni lehet minden tisztességes munkást, ha esetleg munka nélkül van. Már pedig a mai viszonyok mellett, midőn az országban 60-80000 munkás a legjobb akarata mellett sem jut munkához, a toloncolásra és bebörtönözésre való eshetőség rendkívül nagy. És hogy a munkásság ne tiltakozhassék a szabadságfosztó törvény ellen, rendeleti úton korlátozták a gyülekezési szabadságot. Törvényjavaslat készült az esküdtszék intézményéről. Célja az eddigi független esküdteket a kormány hatóságának, a bíróságnak kiszolgáltatni.

Most pedig törvény készül, amelynek célja a sajtó rendszabályozása, főleg azonban a munkás-sajtot akarják rendszabályozni.

A javaslat kimondja, hogy a kolportázs- jogot meg kell vonni a lapoktól, ha

a hatóság izgatásra alkalmasnak, szeméremszétként ítéli, vagy azt tartja, hogy közérdek szükségletei nélkül családi ügyeket ír meg. Más szóval: minden laptól meg lehet vonni bármikor a kolportázst.

A nem-kolportázsból élő lapot; az éjjeli ügyésznek a javaslattal törvényesített intézménye fojthatja meg. Amíg eddig törvénytelen kivétel volt: most törvényes szabály lesz. Egyszerűen minden lapszámot akár hó-napokon át is el lehet kobozni, ha az ügyész vállalkozik erre a munkára. Senkit felelősségre vonni, elégtételt, pénzügyi kárpótlást szerezni érte nem lehet.

Mert az állam nem ad kárpótlást azért a kárért, amit a hatóságok okoznak a lapnak. A lapot ellenben kártérítés elvonására lehet tenni egy mindig kapható strohmännchen segédjével. Van egy paragrafus, a 37. §, amely kimondja, hogy a lap anyagi felelősséggel tartozik a hírei által okozott anyagi, sőt erkölcsi károkkért!

A lapok anyagi egzisztenciája ellen

intézett támadásoknak egész arzenálját adja a javaslat a hatóságok kezébe. Száz és száz koronákat lehet elzsebrákoskodni a lapról azon a címen, hogy véletlenül olyan rikkancsnak is adott lapot eladni a kiadóhivatal, akinek nincs igazolványa, esetleg elhallgatta, hogy nincs! Büntetések özöne zúdulhat a lapra apró késedelmek, technikai hibák és hasonlók miatt. És mindezek tetejébe: felemelték duplájára, sőt annál is többre a kauciót! Bizony nem lehet tévedésben maradnia afelől, hogy ennek a javaslatnak érvénybelépése a sajtószabadság haldoklását jelenti, a proletársajtó ellen elkövetett bűnök törvényesítésével és minden ellenzéki lapra való általánosításával egyértelmű, a fennmaradásra kizárólagos előjogot biztosít a kormány-sajtó kapitalista részének, és gillotin alá hurokol minden lapot, amely az ellenforradalom terroristáitól függetleníteni akarja magát. Ez a sajtótörvény a Tisza választójoggal egy sorsra érdemes, mert egy a céljuk és egyformán aljasak az eszközeik.

Uraké a bányák haszna

A szegény népnek koldus garasok

Az urak kormányzása alatt álló Magyarországon mindenütt nagy családok folynak. De talán sehol oly nagyok, mint a bányászatnál. Ennél a szakmánál mindenki, a bányatársaságok és az egyes nagyurak egyaránt százezreket és milliókat zsebelnek be, csak éppen nekünk, akik életünk és egészségünk folytonos veszélyeztetésével dolgozunk, jutnak koldus garasok. Ennek fényes bizonyítéka az alábbi eset is.

Borsod megyében a tornai hegyek alján, Ormos-pusztá határában van egy 1059 holdas birtok. Hitvány, értéktelen föld ez, amelynek hullámos területét hasztalan hasítottá mélyen az eke és a májusi eső is hiába hullott reá jótékonyan, dús kalásznak sohasem adott életet. És azokon a területeken is, amelyeket az ekevas elkerült, csak bójtos fák szomorkodnak. Úgy hogy ezért a birtokért, amely a Tisza sógoraié volt, mikor néhány esztendővel ezelőtt eladó lett, csak 250.000 koronát ígérték.

A birtokkal való rendelkezés joga azonban a puha sógorok kezéből átment a Tisza István kezébe, aki a kormányznak bebeszélte, hogy a föld alatt rengeteg szén van és az előzetesen 250.000 koronára becsült birtoknak csak a bányajogát eladta a kincstárnak 900.000 koronáért.

Ez a vásár még 1907-ben történt, de azért a drága föld alól még öt év múlva sem voltak képesek kihozni annyi, szemet, amennyi egy dermedt tag felmelegítéséhez elegendő lett volna. A most folyó esztendőben azonban, amikor az ország pénzéből már harmadfélmillió koronái pocskoltak el Tiszáék, végre megindult a bányászat. És itt jön azután a legnagyobb gazság. Azt a rengeteg pénzt, amit Tiszáék ebbe a nyomorúságos verembe befektettek, bányásztestvéreink agyondolgoztatásá és koldusbérrel való díjazása árán akarják behozni. Olyan hitvány béreket fizetnek itt, hogy ide már csak a túlságosan megszok-

rult emberek jönnek. A fullasztó levegőben folyó, hosszú, tizenkét órás munka mellett alig képesek testvéreink átlagosan 2 korona 60 fillért keresni. Így azután érthető, hogy itt, ahol a vezető mérnök szavai szerint három-négyszáz embernek kellene dolgozni, alig dolgozik száz bányász.

Súlyosbítja testvéreink helyzetét az a körülmény is, hogy az elhagyott pusztán rendes élelmiszerekhez még drága pénzen sem juthatnak. Nagy baj az is, hogy gyermekeiket sem iskoláztathatják, mert iskola csak a négy kilométerre levő Disznós horvát községben van. Ez azonban nem fáj a kormányznak, mert neki is az a véleménye, hogy minél tudatlanabb a nép, annál könnyebb rabigában tartani. Szerencse azonban, hogy ormospusztai szaktársaink is megértik már, hogy tanulás és összetartás révén a koldus garasok helyett béreket is kiküzdhetnek maguknak.

S.

Brennbergi csendélet

Gyönyörű állapotok uralkodnak Brennbergben. A munkabérek a képzelhető legsilányabbak és csak természetes, hogy a bányamunkásoknak. nincs valami nagy kedvük. a munkához. Megtörtént, hogy a bányagondnokság éjjeli, dupla műszakra hívta a munkások egy részét és mivel ezeknek nem volt kedvük a csekély keresetért egészségüket rontani, a bányagondnokság egynapi bérvesztésre ítélte 49 bányamunkást, akik közül 16 éven aluli gyermekek is voltak, és akik törvény szerint az éjjeli munkától el vannak tiltva. De maga az a körülmény, hogy

a bányagondnokság tetszés szerint büntethet, a középkori barbarizmusra emlékeztet, és csak azt eredményezi, hogy a munkásokat a végsőig felizgassa. Az urak állandóan keresik az izgatókat, holott ezek ott ülnek az izgatóság és a bányagondnokság irodáiban. A bérvesztésre ítélte bányamunkások a bányakapitánysághoz fordultak panasszal, amely felszólította a gondnokságot, hogy tegyen jelentést a dologról. De azért a büntetések állandóan napirenden vannak. A munkásokkal való bánásmód durva, igazságtalan. Nincs nap, hogy az előljárók ne

piszkolná le a munkásokat és a t. bányagondnok a durvaságban elől jár a jó példával. A bérek annyira le vannak szorítva, hogy a munkások a legszükségesebbet sem szerezhetik be. Ezen kívül a bérjegyzék összeállításánál még rendesen be is csapják a munkásokat. Jó lenne, ha a bányakapitány alaposan megvizsgálná a brennbergi bányákat és ne csak azt a részt vizsgálja, ahol úgyis minden előre elkészített, rendben van, hanem vezettesse magát oda, ahol gyilkos gőzök vannak, ahol nincs levegő és ahol ezer veszedelem közt robotol a bányász.

„Én elégedett vagyok!”

Így szólt hozzám egy bányásztestvérem, kit tehetségemhez képest rábeszéltem arra, hogy fizessen elő a Bányamunkásra.

„Úgy, te elégedett vagy?” kértem.

„Igen és miért ne lennék elégedett, hisz munkámért annyit kapok, hogy jóllakhassak; ha megbetegszem, segélyt kapok, és ha megöregszem, gondoskodik rólam a társláda.”

Így beszélt társam, és ha véletlenül valamely bányaigazgató hallotta volna, e párbeszédet, bizonyára hízott volna az örömtől.

De az elégedettség e neme kárára van az emberiségre. Ahol az ilyen elégedettség tért hódít, ott eltoppul az ész és az élet minden nemesebb igénye.

De vajon lehet-e a bányamunkás a mai viszonyok mellett elégedett! Szabad-e elégedettnnek lennie!

Kinek hiányos a táplálkozása, aki a legsilányabb és hamisított minőségű élelmiszerek fogyasztója, akinek asztalára csak igen ritkán kerül marhahús és amellet nehezen dolgozik, az nem lehet elégedett.

Akinek táplálkozása leginkább burgonyából, káposztából és kenyérből áll, az vágyakozik a jobb étel után, teste megköveteli ezt, mert egyedül a jó táplálkozás az, amely a kifejtett munkaerőt pótolja.

Nem, nem szólsz igazat testvérem, midőn azt mondog, hogy elégedett vagy. Nézd meg azt a nagy ellentétet, mely közted és a vagyonos közt fennáll. Menj a fővárosba és nézd meg azokat a gyönyörű palotákat, amelyek a bányatársaságok vagy bankok tulajdonát képezik és nézd meg azt a nyomorúságos kunyhót, amelyben te laksz, Pedig te vagy az, aki a kincseket ássa, te vagy az, aki életed veszélyeztetésével mélyen a föld alatt dolgozol,

Nézd meg gyermekeidet, testvérem és nézd meg a vagyonosok gyermekeit. Mily óriási különbség van ezek közt. És honnan jön e különbség? Vajon a vagyonosok gyermekei más fából vannak faragva, mint a te gyermekeid!

Nem, az előbbieket jól tápláltnak, jó gondozásban részesülnek és szerencsésebb társadalmi helyzetük minden előnyeit élvezik, míg a te gyermekeid silányan táplálkoznak, rongyosan járnak.

És te mégis elégedett vagy?

Azt mondog, hogy ez nem megy másképp, mindenki nem lehet gazdag, mert szegények és gazdagok mindig voltak.

De ki mondta ezt neked? Talán a pap és a tanító vagy a tekintélyes és magas állású úri emberek?

És ezeknek hittél te? No lám, bizonyára még nem gondolkodtál a felett, vajon nem volna-e lehetséges a javak igazságosabb felosztása? Vagy azt

hiszed, hogy annyi lelmi- és iparcikket nem lehet előállítani, amennyire az összes emberiségnek szüksége van?

Hisz tudod, hogy megszámlálhatatlan munkástömegek vannak, amelyek örömet dolgoznának, de nem kapnak munkát. Mennyi árut készíthetnének azok az emberiség számára? Vagy azt hiszed, hogy a természet nem elég gazdag, hogy kincseiből mindannyian élhessünk?

Igen, ha a tudomány haladását nem követnének, akkor lehetetlen volna, hogy a természet adományai kielégítsenek bennünket, Ingyen a természet sem ad semmit.

És erre vonatkozólag egy példát mutatok be neked. Tudod, hogy Magyarországon bőségben terem a búza, rozs és más élelmiszer és mégis ínségben élünk. Azt mondják, hogy az élelmiszereket külföldre kell szállítani ipari termékek kicserélése céljából. De van hazánkban elég nyersanyag arra nézve, hogy az összes ipari szükségleteket itt készíthessük; a megszámlálhatatlan milliók, amelyek adó címen befolyanak, e célra, fordíttassanak. És emellett mindent úgy lehetne rendezni, hogy ne egyesek gazdagodjanak, hanem az összes munkások élvezzék munkájuk gyümölcsét, vagyis minden munkás kapja meg munkájának teljes értékét.

Ezzel csak annyit akartam mondani, hogy igen könnyen lehetne annyit termelni, hogy az emberek összes igényei kielégítve legyenek. Természetes, hogy a termelésnek akkor egyöntetűen szabályozva és szervezve kellene lenni.

Ha talán az elmondottak igazságában kételkedel, ám jó, szerezd meg magadnak a munkáskönyvtár néhány füzetét és győződj meg a valóságról. Vizsgáld meg, kinek van igaza, nekem-e vagy az ellenfeleknek. Ne hidd el mindazt, amit az egyesek neked mondanak, legyenek azok bár papok, tanárok, tanítók vagy agitátorok. Magad jöjj annak tudtára, hogy más állapotok létesíthetők és kell, hogy létesíttessenek. És ha egyszer, ezen tudattól át leszel hatva, akkor elégedetlen leszel, nemes elégedetlenség fog rajtad erőt venni, amely a haladás-hoz vezet. Vizsgáld meg az elmondottakat és rájössz arra, hogy az úgynevezett, elégedettség nem más, mint hanyagság és kötelességmulasztás.

Tanulmányút az OBKSZ tagszervezeteivel

Az Országos Bányász Kulturális és Hagyományörző Szövetség a Nemzeti Együttműködés Alap pályázati kiírására szervezetfejlesztési témakörben sikeresen pályázott 2013-ban.

A Szövetség pályázati program keretében kívánja bővíteni a hagyományörző bányász civil közösségek együttműködését, valamint erősíteni kívánja a helyi településeken és a szervezetek egymás közötti kapcsolatrendszerét.

A pályázati forrásból konzultációs központok kialakítására is van lehetőség a hagyományörző szervezetek között, amely során könnyebbé válik a településen működő bányász szervezetek munkájának koordinálása, irányítása, a pályázati lehetőségek figyelése, közös beadása, valamint az önkéntes munka bővítése.

A tanulmányút keretében a szövetség tagszervezeteinek képviselői a bózsai Kőbér panzióban találkoztak, ahol Németh Éva elnök üdvözölte a résztvevőket és ismertette a három nap programját. Az első napon Telkibánya Érc- és Ásványbányászati Múzeum Ipartörténeti gyűjteményét tekinthették meg a résztvevők. A gyűjtemény hat teremben mutatja be Telkibánya nemesérbányászati történetét, Tokaj-Hegyalja ásványbányászatait, a híres telkibányai

kerámiát, a Zempléni-hegység erdészét, Magyarország legszebb ásványait és az adományozó Kádár család emlékszbáját.

Az szakmai program első nap végén az OBKSZ jelenéről és jövőjéről folytattak megbeszélést a kulturális szervezetek képviselői. Mindenképpen fontosnak tartották, hogy az egymás közötti párbeszédet, tapasztalatcserét elmélyítsék, minél több bányászati kulturális szervezet bevonjanak a szövetség tevékenységébe.

Második nap a Perlit 92. Bányászati és Feldolgozó Kft. bányáját és üzemét látogatták meg a program résztvevői. A bánya történetéről, foglalkoztatásáról, ipari megrendelési állományáról, lehetőségéről és jövőjéről adott tájékoztatást a bánya bányamérnöke. A pálházai perlitbánya 1959 óta működik. Közvetlenül a bánya melletti előkészítő üzemben történik a perlit őrlése, szárítása és osztályozása. A hazai szükségleten túlmenően a perlit döntő hányada külföldi értékesítésre kerül. A Perlit 92 Kft. 2006-ban megnyitotta második perlitbányáját is.

A délután folyamán a tagszervezetek képviselői ellátogattak a Hollóházi Manufaktúra gyárába, ahol megtekinthették a porcelánkészítés folyamatainak

lépéseit. A közel száz munkavállalót foglalkoztató cég meghatározó foglalkoztató a térség munkaerő-piacában. A Hollóházi Porcelán, Magyarország egyik legnagyobb múlttal rendelkező porcelánipari vállalata, több mint 225 éve folyamatos ipari tevékenység zajlik a gyár területén. A technológia, a felhasznált alapanyagok, a termékek minősége megfelel a keményporcelán európai szakmai színvonalának.

A második nap végén a pálházai kisvasúttal csodálhatták meg a Zemplén szépségeit a kollégák. A kisvasút a legrégebben működő vasutak közé tartozik. A vasútvonal egyik különlegessége az egyre beszűkülő völgyek, valamint a kőkapu sziklájába vájt alagút, amely egy vadászkastély alatt halad át.

A harmadik nap a hejcei emlékhelyre látogattak el a program résztvevői, ahol megemlékeztek a 2006. január 19-ei repülőgép-szerencsétlenség áldozatáról, amely során negyvenkét szlovák katona vesztette életét.

A szakmai és kulturális programok lehetőségeit adtak arra, hogy a Szövetségen belül erősödjön és bővüljön a tagszervezetek közötti kommunikáció, az információcsere és a tapasztalatszerzés lehetősége.

Beóthy-Fehér Szabolcs

Száz éves a szakszervezet, 75 a nyugdíjas elnök

Szép jubileumot ünnepeltünk az idei bányásznapon: száz éves a Bányai Dolgozók Szakszervezete (BDSZ). Városunkban ugyan ma már bánya nincs, de a BDSZ-nek van egy igen aktív nyugdíjas alapszervezete, élén Bábits Gábor elnökkel, aki szintén jubileumot ünnepelt, a 75. születésnapját.

Gábor bácsi újszólván élő emlékezte az ajkai bányász-kodásnak, aki mint egykori tudósítója, azt is számon tartja, hogy a szakszervezet újságja, a Bányamunkás is száz éve jelenik már meg. A mai komputeres világban Bábits Gábor persze már nem tud rendszeresen cikkeket küldözgetni, de szerkesztőségünk időről időre azért kap tőle egy-egy, általában kockás füzetlapra, gondosan olvashatóra formált betűkkel írt feljegyzést a nyugdíjas alapszervezet életéről. Most pedig első vasárnapjától újra „szeptember első számunkra” hívja a jó emléke bányász barátaink jeles napja, a BÁNYÁSZNAP érkezett el!”

Intelmét megszívlevélre kértem is tőle egy találgatás, gondolva, hogy a 75 éves Bábits Gábor életútján keresztül emberközbe hozhatnánk a bányász szakszervezet történetét. El is jött, de azt mondta: írtak már róla eleget, maga is írt könyveket, el is hozta nekem, szemelgessünk azokból!

Első könyve Az elmúlt idők küzdelmei címmel jelent meg. Róla írt cikkeket és általa írt visszaemlékezések olvashatók benne, no meg beszámolók, amiket bizalmiként írt a szakszervezet munkájáról. Igen hasonló a második könyv is, amely tulajdonképpen az Ajkai Bányász Hagyományörzők tájékoztató folyóiratának 2013. I. negyedévi száma. Gábor bácsi pedig bizalmasan elárulja, készül már a harmadik

könyv is. Remélhetőleg azt is az Ajkai Szépirók Asztaltársasága adja ki, mint az első kettőt, amelynek egyébként ő is tagja, sőt társszerkesztője.

A köteteket lapozgatva mozaikszerűen áll össze a kép Bábits Gábor életútjáról, amely szorosan összefonódott az ajkai bányászattal. Már édesapja, néhai Bábits Gábor is bányász, Jolán-akna – a későbbi Jókai-bánya – földalatti csillése, majd utóbb egy súlyos balesete miatt külszíni meddőhányósa volt

nyugdíjazásáig. Édesanyja háztartásbeli volt, de heti két-két napot dolgozott urasági mosó- és vasalónőként. A család óriási életszínvonal-emelkedésként élte meg, hogy 1947-ben komplett szoba-konyhás, spájzos lakáshoz jutottak a bányászkolónián.

- Igazi boldog, emberi időszak köszöntött ott ránk – nyilatkozta az őt bemutató bevezetőben -, mert mi ott ismertük meg az igazi embert, a bányász összefogást, egymás segítségét, a tényleges bányász szolidaritást.

Újabb továbblépés volt, amikor 1951 tavaszán a Csikólegelőn épült új bányásztelepre, immár saját lakásba költözhetett a család. Gábor így 1953-ban már Ajkán fejezte be a Bóden megkezdett, Csingerben folytatott általános iskolai tanulmányait. Számára természetes volt, hogy ezután bányásznak tanul, s az ajkacsingeri 301-es számú MTH Vájártanuló Szakintézetben szerzett szakképesítést. Jókai-bányán vette fel a munkát 1955. július 5-én frontfejtési vájár beosztásban. A múlt évek alatt szorgalma és a továbbképző tanfolyamok, majd a technikum elvégzése révén a vájár munka mellett robbantómester, felvigyázó, bányamentő és frontmester-helyettesi beosztásokat is ellátott.

Az általa igen kedvelt és sikeres földalatti bányász életútja azonban 1973-ban drasztikusan megszakadt. Húsz év balesetmentes bányamunka után abban az évben három életveszélyes baleset érte. Közülük az omlásos utolsóból több mint egy perces klinikai halál után hozták vissza az orvosok. Felgyógyult, de föld alatt nem dolgozhatott tovább. Bányász társai azonban szolidárisak voltak vele, és 1973. december elején egyhangúlag megválasztották Jókai-bánya SZB-titkárának.

Ezzel egy új, de nem kevésbé sikeres szakasza indult el életének. 1980 tavaszán beválasztották a Veszprémi Szénbányák Vállalat központi szakszervezeti bizottságába, függetlenített munkatársnak.

- Akkor ez volt az ország legnagyobb szénbánya-vállalata, amelynek közel harmincezer dolgozója volt. A hűségese bányász szakszervezeti tagság és az érdekvédelmi munka jó eredménye volt a 93-95%-os szervezettségünk, valamint az üdültetés, a jogsegélyszolgálat stb. országosan is magas sikérszámai - - mondja a mai napig büszkén Bábits Gábor.

A magasabb beosztás, a felelősségteljes munka magasabb végzettséget is követelt, így a munka mellett elvégzett SZOT, főiskolán főiskolai végzettséget, majd az ELTE bölcsészkarán előadói képesítést is szerzett. Ettől kezdve már nemcsak tanult, hanem tanított is, az 1989-es rendszerváltásig a balatonfűredi SZOT-iskola kinevezett tanáraként.

- Kár, hogy a zűrzavaros rendszerváltó években ezeket a hasznos intézményeket is szétverték – mondja mindmáig érezhető szomorúsággal Bábits Gábor. Akit aztán 1993-ban, 40 év szolgálati idővel nyugdíjaztak. Ez azonban csak formális aktus volt, hiszen a szakszervezeti munkát egy pillanatra sem hagyta abba. 1993. november elején a Bányász Nyugdíjas Szakszervezet csaknem ezerfős tagsága elnöknek választotta és ezt a tisztséget a mai napig aktívan tölti be.

Láng György Géza

Mindig igyekezett adni a közösségnek

Köszöntjük Vajai Imrét 80. születésnapján

Azt mondja egy bányász ismerősöm, az lehetetlen, hogy Imre bá' már nyolcvan. Hiszen most volt hetven. Az semmi, mondom én. Most volt hatvan. Ugyanis azóta semmit nem változott. Bár a fák törzsükben rajzolják a megélt időt. Pontosabban: mint az arcokra azt felvéssük a szem körüli szarkalábak, ahogy jelzik az öszülő hajszálak. Vajai Imre, Ármin-bánya egykori szakszervezeti titkárának fatörzsébe 80 évgyűrűt rajzolt a sors.

Bár a 80. születésnap egy villanás az ember életében, de nagyon jó, hogy sokan gondolnak Vajai Imrére. Közel négy évtizedes bányászati munkájával alapozta meg azt a szeretetet, amely a nyolcvanadik évfordulóhoz elkísérte.

Akik ismerték, tudták róla, hogy szakszervezeti vezetőként az új, a korszerű

munka „harcosa” volt. Gyűlölte a megszokottat, a kitaposott út kényelmét. Ezért tudott mindig megújulni, örökifjú maradni!

Vajai Imre 65 éve, 1948-ban kötött „házasságot” a bányászattal. 1962-től függetlenített szakszervezeti titkárként tevékenykedett, s ezen a felelősségteljes poszton is 25 évet „gyűjtött” össze... Édesapja is 37 évi szolgálat után Ármin-bányáról ment nyugdíjba. Ő két évvel „megdöntötte” apja családi rekordját.

Az egykori bányászok közül még szerencsére sokan tudják, hogy nem volt különleges ember, de személye tiszteletet keltő, szavai komoly súllyal bírtak a dolgozók életében. Nem volt híve a sok beszédnek, nem kereste a cikornyás szavakat, de gondolatait ahogy kimondta, az mindig magával ragadó volt. Határozott, következetes, csupaszív embernek ismertük meg, aki mindig átlagon felül többet tett le a közösség asztalára, s mindezt természetesen magától értődő dolognak tekintette. Munkája mindig biztos utat sejtetett. A bányászok érdekeit mindig szívügyének tekintette, s négy évtizedig fáradozott a gyümölcsök érlelésén! Igaz, semmi különöset nem tett, csak fontos munkája mellett mindig igyekezett adni valamit a közösségnek, az embereknek is! Szívvel-lélekkel dolgozott, ez volt a hitvallása. Fáradhatatlan volt a munkájában, örömet talált benne. Bár most is fáradhatatlan, de már a bányászok nyugdíjas szakszervezetében.

Csak így egyszerűen köszöntjük: Isten éltesse jó egészségben sokáig, Vajai Imre. További jó egészséget és még hosszú életet kívánunk! A kilencvenedikén is szeretnénk köszönteni!

Tollár Sándor

Romantikus túra a Vértesben

Október 23-án reggel kölcsönös üdvözlésektől volt hangos a Vértessomlói Szakszervezeti Ház udvara. Batin József titkár hívására az „Összefogás” vértesbeli nyugdíjas szakszervezetek (Mór, Oroszlány, Vértessomló) aktivistái régi ismerősökként köszöntötték egymást.

A köszöntő italok elfogyasztása után elhangzott a „gépkocsira” felszólítás. Most nevezetesen két traktor utánfutó pokrócokkal letakart szalmabáláinak elfoglalásáról szólt. Fiatalságunk teljes fűrgségével sikerült is birtokba vennünk.

Elhelyezkedés után elindult a két szerelvény első célpontunk megközelítésére. A főútról letérve, erdei, jobbra-balra dülő földúton, amit színesített az alaphegység kiálló kőzete és a sok helyen összefáradó fák lombja és az út meredeksége, értünk a somlói kilátóhoz.

Batin József ismertette a hely és a kilátó történetét, majd előkerültek a piknik kosarak, étellel-itallal. Így felerősödvé mentünk fel a kilátóra, ahonnan a jó időnek köszönhetően megnézhettük a környező helységeket és a Gerecse lankáit is. Közben előkerültek

a „rejtett” erősítők is. Egyre több helyről hallatszott, hogy „ezt még nem kóstoltad”. A kilátóról lejöve újra (fiatalosan) elfoglaltuk helyünket és a régi útvonalon visszadöcögöttünk a főútra.

Következő célpontunk az épülő új somlói üdülőfalu megnézése volt, majd irány a gesztesi vár. Leparkolás után indítottuk a rohamot, közben fel-felhangzott, hogy „már csak pár méter”, „már látni lehet” biztató szavak. Sikerral be is vettük a várat és az udvaron levő hadtáp (büfé) intézményben (kávé, kiséző) felfrissülve mentünk fel a vár teraszára. Onnan a Vértes másik oldalát is megnézhettük.

A vár megtekintése után visszamentünk a Somlói Szakszervezeti Házhoz, ahol már megterített asztalok vártak minket. Helyfoglalás után megérkezett a túra névadójának most már „pörkölt” változata. Az ízletesen elkészített és elfogyasztott ebéd után élénk beszélgetésben lettek felelevenítve a napi események.

Köszönet Batin Józsefnek, segítőinek, a szarvashúst ajándékoznak és a két traktorvezetőnek a kellemes, romantikus napért.

Dubovinszky Lajos

Dorogi Bányász Emlékmű

A Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány (DSZKA) Kuratóriuma a Dorogi Bányász Szakszervezeti Szövetséggel egyetértésben, 2012. október 25-i ülésén hozott határozatot arról, hogy az Otthon téren álló vágathajtó gép helyére, „Dorogi Bányász Emlékmű” felállítására kerüljön sor. Az emlékmű avatásának időpontjául a 2013. évi dorogi Bányásznapot jelölték meg.

A képzőművészeti alkotás – melyet Árvai Ferenc szobrászművész elképzeléseinek megfelelően, s Bakos Géza építész műszaki tervei alapján a Fülöp Kőfaragó Kft kivitelezett – a megadott határidőre készült.

Az emlékművet, 2013. augusztus 31-én, Dr. Csuhá Józsefnek, a DSZKA kuratóriumi tagjának igen tartalmas ünnepi beszédét követően leplezték le. A művelődési ház parkjában felavatott emlékmű megkoszorúzása után, az azt körbevevő tizenkét tuját az érintett települések polgármesterei látták el emléklappokkal.

Az emlékművel a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítványnak és a Bányász Szakszervezeti Szövetségnek, mint kezdeményezőnek az céljuk, hogy méltó emléket állítsanak a környék fejlődését meghatározó szénbányászatnak, és a bányák hősi áldozatainak, volt vezetőinek, dolgozóinak.

Fotó: Sasvári Géza

Bányász emlékhely avatás

A komlói és mecsekpölöskei bányász emlékek megmentése jegyében, 2013. október 12-én, Mecsekpölöskén, bányász emlékhelyet avattunk. A helyi bányász szakszervezet elnökeként mondhatom, hogy a bányabezárás utáni régi vágyunk vált valóra.

Ebben egyszerű partner volt a mecsekpölöskei polgármester Papp István. Magam a szervezésben, polgármesterünk a kivitelezésben tett meg mindent a cél érdekében.

A bányászzenekar és a bányászegyenruhás idős ünneplők részvételével gyönyörű őszi időben történt a bányász-emlékhely avatás. Ott volt a ma már nyolcvanöt éves Mérei Emil vezérigazgató, Polics József komlói polgármestere

és országgyűlési képviselőnk. A Mecseki Bányászok Szakszervezete nevében Farkas Géza helyezte el koszorút. A bányabalesetben elhunyt három mecsekpölöskei bányász emlékére a családtagok és az önkormányzat koszorúzott.

Ezt követően a faluházban csaknem ötven fő jelenlétében, egy finom ebéd elfogyasztása után, baráti beszélgetés alakult ki a jelenlévők között. A zenekar magyar nótára váltott.

Ez az emlékhely az egykor biztos megélhetést biztosító bányáüzemek földalatti és külszíni dolgozóira emlékeztet. Jó szerencsét!

Mészáros Kálmán
Fotó: Nemesi Árpád

„...megbecsülni széntől fekete bányászok hadát.”

Ajkai bányász-költő nyolc és fél évtizede

Mindig öröm egy bányász-költővel riportot csinálni, érdekében néhány szót emelni. Még akkor is, ha versei nem szorulnak külön ajánlásra, mert tartalmuk a szó valódi értelmében megtalálják az utat az olvasó szívéhez. Osváth Imre ajkai költőnek rendhagyó a pályája, hiszen hetven éves korában kezdte költői munkásságát. Tizenöt éves pályafutása alatt a 63. bányásznapi írt közel kilencszáz verse azt példázza, hogy mindig élt benne a költőkre jellemző alkotó nyugtalanság.

A fák törzsükben rajzolják a megélt időt. Pontosabban és hitelesebben: mint az arcokra ezt felvessik a szem körüli szarkalábak, ahogy jelzik az őszülő hajszálakat. Osváth Imre ajkai bányász-költő képzeletbeli fatörzsébe 85 évgyűrűt rajzolt a sors. Ezt a tiszteletreméltó kort meghazudtolja mozgása, derűje, energiája. Egyik legutóbbi versében így ír: „A kétévágott fa derekán / nyolcvanöt évgyűrű. / Öreg fa, sokat megért, / gyökere szerteágazók. / Így ma még megvagyok.”

Hogyan került kapcsolatban a bányászattal, ezt jobb, ha ő maga mondja el. – 1928. augusztus 17-én születtem Ajkán. Gyermekéveim Ajka-Csingerhez kötődnek, itt kezdődött a bányászattal való ismerkedésem tizenhárom éves koromban, ami negyvenhárom éven át tartott megszakítás nélkül első és egyetlen munkahelyemen. Meddőhányókatként kezdtem, majd fokozatosan a tanulásom révén emelkedtem a ranglétrán. Elvégeztem a Bányaiipari Technikumot, majd utána Budapesten felsőfokú végzettséget szereztem levelező tagozaton. Az ajkai szénmedence minden bányájában dolgoztam.

A 85. születésnap mellett költészetének 15. évfordulóját is ünnepelheti a bányászok „rimmestere”. – Egész életünkben úton vagyunk, s egyszer hazaérünk. Én 70 éves koromban értem haza, ekkor kezdtem versírással foglalkozni. A feleségem fedezett fel a költészet számára. Egy otthoni beszélgetés közben hívta fel a figyelmemet: Mi van veled, rímekben beszélsz? Ő biztatott, próbáljak írni, s jöttek is a gondolatok. Késői öregkorban tanultam meg a versírást. Elég sokat küszködtem önmagammal, mert az embernek először önmagával kell számot vetnie, ha mondani akar másoknak

valamit. S lehetőleg olyant, ami megragadja az embereket. A gondviselőnek hála, lassan öregszem. Sok tanulás, olvasásom keresztül jutottam el oda, úgy írni, hogy megértsék az olvasók mondanivalómat. Soha nem kívántam a Parnasszusra felszállni, ahhoz későn kezdtem repülni. Azt viszont tudom, hogy a kicsik bölcsessége viszi előre a világot. A művészet, az irodalom nem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnek fel a kisebbek nélkül. Ezek tartják fenn az irodalom folytonosságát, de ezek tanítják meg az embert embernek maradni. Ez ma a legnehezebb, de legnemesebb feladat. Gyökeret és szárnyakat adni egymásnak, de főként fiainknak. Én szerény képességeimmel akarom a továbbiakban is szolgálni bányászbarátaim emléket és szűkebb-tágabb pátriámát, Ajkát. Másfél évtized költői munkám alatt hat kötetemben közel kilencszáz verse, hulladhat, novellám jelent meg. Ebből buszonhat a bányászokkal foglalkozik. Munkámat országosan is több díjjal ismerték el, és öt éve az Alkotó Képzőművészek és Írók Szövetsége egyik alelnökének választott. Ez a megtiszteltetés lírai munkásságom elismerése – foglalta össze dióhéjban tizenöt éves költői munkáját a bányász-poéta.

- *Miről szólnak a versei?*

- Többnyire a szeretetről, a megértésről, a családról, a bányászokról, az idős korról, az emberekhez és az emberekről szólnak verseim. A fő témám a szeretet. Szeretem az embereket, úgy érzem, sikerült a lelkivilágukhoz közel kerülni.

- *Ezt hogy tudta lemérni?*

- Sok fellépésre hívnak saját verseimmel. Nyugdíjas klubok Ajkáról, vidékről, és én szívesen elmegyek mindenhová. Az idei bányásznapi több versem elhangzott különböző előadóktól, s én is fellép-

Győr Sándor, a Bányászokért Alapítvány elnöke köszönti a 85 éves költőt

tem az ünnepi beszéd előtt Tiszteljük a bányászt! című versemmel.

- *Hogyan születnek versei?*

- Van, amikor csak egy mondat jut eszembe, azt azonnal leírom, s később visszatérek hozzá. Van, amikor két-három napig is rágódom, de olyan is előfordult, hogy negyedóra alatt elkészültem egy huszonegy soros költeménnyel.

- *Mi a költői hitvallása?*

- Beszélni és írni a szeretetről, mert ez tehet emberré bennünket. Tehát az emberi szeretet, egymás megbecsülése, a barátság, a segíteni akarás közelebb hoz bennünket egymáshoz, és szebbé teszi életünket. Annyi szépsége van az életnek, a természetnek, ezt ragadtam meg, ismerem fel és adtam tovább az olvasóknak. Úgy érzem költészetemmel sikerült gyökeret és szárnyakat adni egymásnak, s ilyen érzésekkel érdemes volt megöregedni.

- *Amikor a bányásznapi elmondta a Tiszteljük a bányászt! című versét, az utolsó versszaknál: „Ha Földanyánk a méhébe zár, / Pihentünk majd a hant alatt, / Pajdás! Mondj egy Jó szerencsét!” / S nem lesz nekünk nehéz a hant.” – potyogtak a könnyei...*

- Sokszor saját verseimen is elérzékenyülök, de lehet, hogy az idős kor teszi. Egyre jobban élvezem, amit csinálok. Hagyni szeretnék valamit magam után emlékként. Most kezdem bánni, hogy nem korábban kezdtem az írást, bizonyára több sikerem lehetett volna.

- *Melyek azok a versek, amikre a legbüszkébb?*

- Huszonhat bányászversem van, ezek nagyon a szívemhez nőttek. Különösen egyik balladám. Néhány éve Tatabányán nyugdíjasoknak rendeztek Ősszel is nyílik még virág címmel irodalmi pályázatot. 1034 pályamunkából heten kaptunk különdíjat. Én egy kilencvennégy sorból álló bányásztémájú balladát írtam és nagyközönség előtt mondtam el. A zsűri közölte, s az elismerő oklevélre is ráírták, hogy nagyon szépen felépített alkotással szerepeltem.

- *Ajándékozta meg a Bányamunkás olvasóit egy rövid verssel...*

- Örömmel. Megint visszatérek a Tiszteljük a bányászt! című versemhez: „Éltem veletek és köztetek / Negyvenhárom éven át, / Ott tanultam megbecsülni / Széntől fekete bányászok hadát. / Sokszor néztem magába mélyedt / Porszéntől lepott arcotok, /

Homlokotokon mint bányabélyeg / Az idő ráncot hogy hagyott.”

- *Hogyan ünnepelte 85. születésnapját?*

- Szerényen, szűk családi körben. Elmentünk ebédelni az egyik étterembe, megköszöntött a családom, és a legközelebbi barátom, Győr Sándor. Sanyi odáig merészkedett, hogy nemcsak a lakásomon köszöntött fel, hanem a bányásznapi is, amikor felléptem saját versemmel. Feljött a színpadra, s több száz ember előtt is felköszöntött. Talán ez volt az egyik legszebb ajándék, a másik pedig Bangó Margit népszerű énekes, a bányásznapi sztárvendége is gratulált.

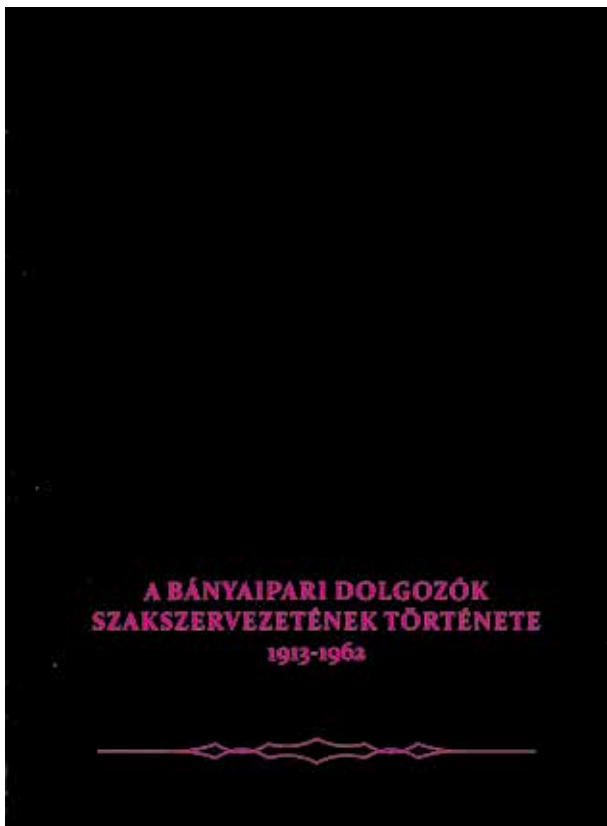
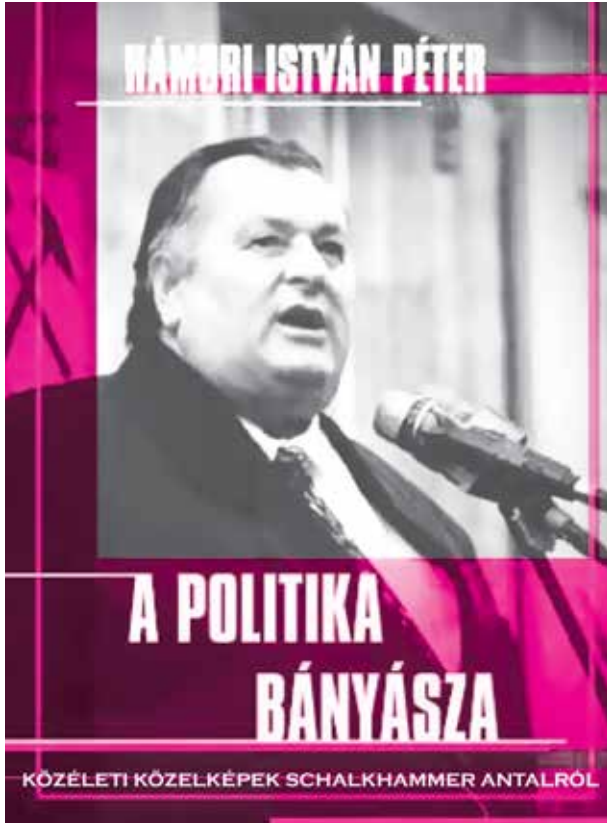
Bár a 85. születésnap egy villanás az ember életében, de nagyon jó, hogy sokan gondolnak Osváth Imréről. S ez önmagának köszönheti! Több mint négy évtizedes bányászati munkájával, másfél évtizedes költészetével alapozta meg azt a szeretetet, amely ehhez a gyönyörű évfordulóhoz elkísérte. Ajkán nagyon sokan szeretik természetes emberségért, mert ő sohasem akart másnak látszani, mint ami, s nem is mondott mást, csak ami a véleménye. Nem tudom elképzelni, hogy ellensége legyen. Azt azonban sokszor tapasztaltam, mennyi a barátja, hiszen öt verseskötetét bemutatóján (hatodik hamarosan következni) mindig teltház fogadta. Nem tud végigmenni az utcán, hogy ne köszöntsék, ne szorítsák meg a kezét. S méltán, mert minden tevékenységével szolgált erre. Ő pedig mindenkivel szemben maximálisan udvarias, barátságos.

Elég nehéz kitalálni, hogy mit kívánjunk Osváth Imre költőnek. Hogy most, itt álljon meg az óra és az idő. Maradjon egészséges, ilyen gyorsan gondolkozású, fiatalos. Vagy ketyegjen tovább az óra, múljon az idő, hisz' ő úgysem öregszik. Mondja Poéta úr, hogy csinálja ezt? Azért kívánjuk, hogy hatodik kötetét kövessék újabb és újabb írások, hiszen eddigi versei tanúsítják, hogy szerzőjük optimista, és ez az optimizmus adjon még sokáig erőt, egészséget és hitet újabb alkotásokra!

Tollár Sándor

Könyvek a centenáriumra

**A Bánya-, Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezete,
a BDSZ fennállásának 100. évfordulójára
a következő könyveket jelentette meg.**

• Hámori István Péter: A politika bányásza. (Közéleti közelképek Schalkhammer Antalról)

A könyv a BDSZ egykori, karizmatikus vezetőjének politikusi életútját mutatja be, a vele készített interjúkon, az általa írt újságcikkeken, illetve a barátaival, munkatársaival, és politikustársaival történő visszaemlékező beszélgetéseken keresztül.

• Földalatti seregszemle. (Német bányászversek németül és magyarul, Hámori István Péter fordításában)

A verseskötet német bányász-költők

verseit tartalmazza, különös tekintettel a német bányászok érdekharcaira, a bányászélet megpróbáltatásaira, mintegy száz évet felölelve. (Az eredeti verseskötetet a német bányászszakszervezet adta ki, 1961-ben)

• Gergely Ernő: A Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének története 1913-1962.

A BDSZ történetét 1962-ig feldolgozó könyv 1983-as, második kiadásának változatlan újranomása. A kiadást az indokolta, hogy ebből a könyvből már csak néhány példány

lelhető fel, viszont az a cél, hogy az elmúlt 100 év teljes feldolgozása rendelkezésre álljon.

• Bónis János – Hámori István Péter: A Bányaiipari Dolgozók Szakszervezetének története 1963-2013.

A bányászszakszervezet történetének második ötven éve. A Gergely Ernő-féle könyv szerkezeti felépítésének, stílusának megfelelő, hasonló formátumú könyv, amely a BDSZ történetének napjainkig tartó feldolgozása.

Év végén a kezdetekről

Véget ér a BDSZ centenáriumi éve, a megemlékezések három pillére közül (1918. január 28. A belügyminiszter jóváhagyja, a bányászszakszervezet alapszabályait; 1913. szeptember 4. Megjelenik a Bányamunkás; 1903. december 26-27. Az első országos bányászkonferencia.) már csak egy van hátra. Ez utóbbit, a magyar bányamunkásság I. országos konferenciáját azzal a céllal hívta össze a Szakszervezeti Tanács, hogy a bányászgyűlés képezze kiindulópontját a bányamunkásság országos szakszervezete megalakulásának.

Az év végén – ez már az időpontok furcsasága – emlékezünk tehát a kezdetre. Arra az eseményre, amely száztiz évvel ezelőtt elindította a bányászok szakszervezetének megalakulási folyamatát. Ha akkor ez nem következik be,

talán nem ebben az esztendőben ünnepeljük a BDSZ létezésének százéves évfordulóját. Nyilvánvaló, hogy a történelmi pillanat legfeljebb csúszást szenved, de mindenképpen bekövetkezik, hiszen – szakszervezetet kikényszerítő – elődeink elszántsága, helyzetfelismerő képessége akkor is működik, a bányásztársadalom, a bányász munkavállalók érdekérvényesítési igényei fennállnak.

Az újat kezdők bátorsága sosem vitatható. Az előzménynélküliség nem biztat gyors sikerrel, és akik tovább látnak ennél, s vállalják a kockázatot a jobb jövő reményében, tiszteltre méltó emberek.

Tiszteljük őket, az utódok főhajtásával!

- h -

Külszín és hasznosítás

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

VÍZSZINTES: 1. Fonalgombolyító eszköz. – Nélküle nincs megállás (legalábbis járművel). – Biblia része: Énekek ...2. Éles hangon beszél. – Eleven, de csak félig! – Kellemes tapintású, különleges megjelenésű padlóburkolat: ...eum. 3. A legnépszerűbb hazai internetes hírportál. – Elek! – Felfelé mozdító. 4. Katonai, rövidítve. – Ideajándékoz. – Írt betűi keverve. 5. Szűrőfegyver, névelővel. – Régész munkájának eredménye. – Nyelvelsaládunk: finn-...6. Károly cseh alakja. – A legnagyobb olasz költő. 7. Egy hónap eleji napon. – Gyenge, silány. 8. Kurta. – Sérülés. – Keresztretjévekben gyakran szereplő Munkácsy-kép, a festő ifjúkorából: ...inas. 9. Esni kezd az eső. – Könnyekre fakaszt. 10. Modern mobiltelefon: ...Agora. – Névsor. 11. Város Franciaország északnyugati részén. – Ilyen kabát is van. – A Szajna mellékfolyója, és egy francia megye neve is. 12. Ilyen szoba szinte minden lakásban van. – Venezuela fővárosa. – Római száznegyvenkilences. 13. Ilyen banda a fűvősenekar. – Magyar csúcs, röviden. – Heltai Jenő romantikus színműve. Mátyás király idejében játszódik: ...levente. 14. Növeli a főnök a fizetést. – Járóka egynemű betűi. – Tekercs alakú töltött sütemény. 15. Jókendvüen. – Némán kilépő! – Záró.

FÜGGŐLEGES: 1. Varjúféle madár. – Skandináv váltópénz. – Hajlíthatatlan. 2. Könnyeket ejt valamiért vagy valakiért. – Rag, -tól párja. – Alapvető fontosságú. 3. Mi az, amit külszíni fejtéssel lignit, díszkövek és építőanyagok mellett bányásznak? 4. Nagy budapesti Színház. – Írást törögumival távolít el. – Eladás fele! 5. Angol város a Temze partján, tekinté-

lyes kollégiummal. – Hűvös, elutasító. – Szemnek tetsző megjelenési forma. 6. Férfinév is, Békés megyei város is. – Bódy Gábor három évtizede bemutatott filmje: Kutya éji ... 7. Hatalom elleni mozgalom, lázadás. – Elvárás szintek, irányelvek. 8. Aki így mond valamit, az támad vagy gúnyolódik. – Bolgár ember börtönzésének jelentése. – Makacskodik, szembeszáll valamivel. 9. Régi idők megszólítása. – Tenyerébe vág. 10. Valamely szervezethez tartozó ember, névelővel. – Vajda János, a költő nagy szerelme volt. 11. Magához tér. – Húsféle szabadterti sütéséhez való eszköz. – Harács, erőszakosan behajtott adó. 12. Szépséget, termékenységet megtestesítő görög mitológiai nőalak: ...fa. – Felszólító. – Válaszra bizató szócska. 13. Ha a hasznosítható anyag célját nézzük, akkor mi a szén, szénhidrogén és uránérc bányászatának közös jelzője? 14. Falu Nagybánya közelében, ahol Petőfi és Júlia mézes-heteiket töltötték. – Tartalomban van! – Olyanok, mint a tükrök. 15. Megszab valamit. – Óta betűi keverve. – Bolti dolgozó.

Beküldendő a két vastag betűs, hosszú sor megfejtése.

A rejtvénypályázat nyertesei

A szeptemberi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: KÓLAI, VANÁDIUM, MOLIBDÉN, BAUXIT, ÓLOM, GYÉMÁNT, KRÓM, NIKKEL.

A nyertesek: Ádám Julianna, 3023 Petőfibánya, Apci út 3.; Huber Mihály, 8100 Várpalota, Kossuth u. 4.; Zámbo Béla 2840 Oroszlány, Kertalja u. 6. 1/3. A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS

**A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA**

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetregizitő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 06 29 497-859 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630